

VU Research Portal

Stichtse Vecht en de vervolgbaarheid van overheden voor dodelijke ongelukken

Piekhaar, Yvanka; Rozemond, N.; Hornman, M.

published in

Nederlands Juristenblad
2019

document version

Publisher's PDF, also known as Version of record

document license

Unspecified

[Link to publication in VU Research Portal](#)

citation for published version (APA)

Piekhaar, Y., Rozemond, N., & Hornman, M. (2019). Stichtse Vecht en de vervolgbaarheid van overheden voor dodelijke ongelukken. *Nederlands Juristenblad*, 2019(11), 722-?. [2019/579].
<http://deeplinking.kluwer.nl/?param=00D18163&cpid=WKNL-LTR-Nav2>

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal ?

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

E-mail address:

vuresearchportal.ub@vu.nl

Stichtse Vecht en de vervolgbaarheid van overheden voor dodelijke ongelukken

Mark Hornman, Yvanka Piekhaar & Klaas Rozemond¹

Het arrest van de Hoge Raad in de zaak van de gemeente Stichtse Vecht lijkt te leiden tot een willekeurig onderscheid in vervolgbaarheid van openbare lichamen in de zin van artikel 7 Grondwet en feitelijk leidinggevers voor dodelijke ongelukken. De Hoge Raad vat die vervolgbaarheid ruim op in de zin dat een gemeente kan worden vervolgd voor een nalatigheid om een besluit te nemen wanneer derden dat besluit kunnen uitvoeren. Dat het nemen van het besluit onder een exclusieve bestuurstaak valt, is daarbij niet bepalend. De zaak van de gemeente Stichtse Vecht laat zien dat de verschillende nalatigheden moeilijk van elkaar te scheiden zijn en dat het daarom wenselijk is dat de overheid kan worden vervolgd voor de combinatie van nalatigheden die tot een dodelijk ongeval hebben geleid. De beperking van de mogelijkheid om een gemeente voor alle relevante nalatigheden te kunnen vervolgen, staat bovendien op gespannen voet met artikel 2 EVRM.

Inleiding: vervolgbaarheid voor nalatigheden

In het arrest *Stichtse Vecht*² oordeelde de Hoge Raad dat de gemeente Stichtse Vecht niet kon worden vervolgd voor de nalatigheid om verkeersmaatregelen te nemen, zoals het plaatsen van verkeersborden, die in dit geval een dodelijk ongeluk op de openbare weg hadden kunnen voorkomen. Deze gemeente kon volgens de Hoge Raad wel worden vervolgd voor de nalatigheid om feitelijke werkzaamheden aan de weg uit te voeren die een dodelijk ongeluk hadden kunnen voorkomen. De Rechtbank Utrecht had de gemeente veroordeeld voor de eerste nalatigheid en vrijgesproken van de tweede nalatigheid.³ Uit het arrest van de Hoge Raad volgt dat de rechtbank de gemeente niet had kunnen veroordelen voor de eerste nalatigheid, die volgens de rechtbank als aanmerkelijk onvoorzichtig kon worden gekwalificeerd en daarom schuld opleverde in de zin van artikel 307 Sr.

In dit artikel willen wij onderzoeken in hoeverre deze beperking van de vervolgbaarheid van een gemeente te rechtvaardigen is. De beperking van de vervolgbaarheid tot bepaalde nalatigheden bemoeilijkt het bepalen van de schuld van een gemeente in verband met een dodelijk ongeluk. Die beperking staat op gespannen voet met arti-

kel 2 EVRM op grond waarvan in bepaalde gevallen strafrechtelijke bescherming moet worden geboden tegen nalatigheden van overheden die het leven van burgers in gevaar brengen. Bovendien kan de beperking van de vervolgbaarheid leiden tot willekeurige vervolging van betrokken natuurlijke personen wegens feitelijk leidinggeven of uit hoofde van eigen daderschap. De strekking van ons betoog zal zijn dat bij dodelijke ongelukken alle relevante nalatigheden moeten kunnen worden onderzocht om de strafrechtelijke aansprakelijkheid van de overheid te kunnen bepalen. Alvorens dat te bespreken zullen wij eerst ter introductie kort ingaan op de strafrechtelijke aansprakelijkheid van publiekrechtelijke rechtspersonen.

Pikmeer-jurisprudentie

Sinds 1976 is het op basis van artikel 51 Sr mogelijk rechtspersonen strafrechtelijk aansprakelijk te stellen. Hoewel in deze wettelijke bepaling geen onderscheid wordt gemaakt tussen de aansprakelijkheid van privaatrechtelijke en publiekrechtelijke rechtspersonen, besteedde de wetgever in de toelichting wel aandacht aan dit onderscheid.⁴ De aansprakelijkheid van publiekrechtelijke rechtspersonen was volgens de wetgever slechts denkbaar